

Петровка орта мектебі

Алтын ұям-
мектебім,
Біліміңмен көктедім.
Саған деген
жүректе
Ақ алғысым көп
менің...

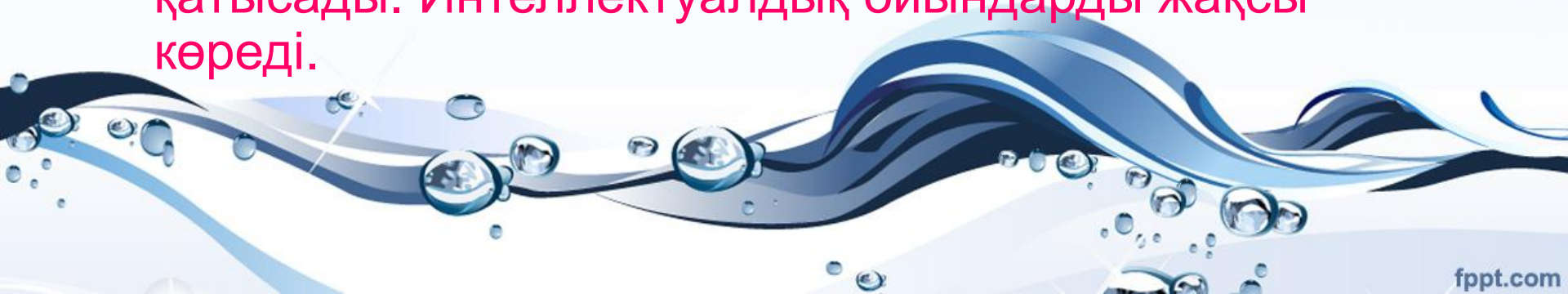
Аққу құсы әдемі құс болғандықтан, жалпы ақ түсті болып келеді - сұлулыққа теңеген. Қазақтың әдемі қыздарын аққуға теңеген. Сондықтан менің есімімді Аққу деп қойды.

Портфолио

- Аты - жөні: **Тиышбаева Аққу Дулатқызы**
- Туған жылы: **14 желтоқсан 2004 ж**
- Мекен – жайы: **СҚО, Есіл ауданы, Петровка аулы**
- Әкесі: **Тоқсарин Дулат Тиышбайұлы**
- Шешесі: **Тоқсарина Алтын Құдайбергенқызы**
- Мұғалімі: **Жакенова Райхан Абылайқызы**
- Петровка орта мектебінің **3а сынып оқушысы.**
- **Аққу ұқыпты және жауапты қыз. Үлгерімі өте жақсы. Оқу озаты. Шығармашылық жұмыспен шұғылданғанды ұнатады. Бейнелеу, би үйірмесіне қатысады. Интеллектуалдық ойындарды жақсы көреді.**

Жобаны жасаған ұжым.

- Тиышбаева Аққу - За сынып оқушысы
- Жакенова Райхан Абылайқызы – сынып жетекшісі

Менің

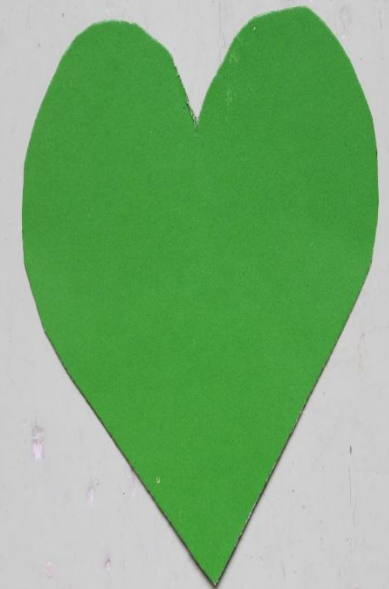

жетістіктерім.

ГРАМОТА

Награждается
учащийся За класса
Тийибаева Аққу
За занятое II место
в конкурсе рисунков на тему
«Светофор и я – лучшие
друзья»

Директор школы Н.В. Шмурыгина

ГРАМОТА

Награждается

Ученица 4^а класса

Тимбаева Ану

В номинации
«КРАСИВАЯ УЛЫБКА»

в конкурсе
«Мисс Назерке»

Директор школы

Н.В.Шмурыгина

02.03.2011г

Қол-өнер ісімен айналысам.

Сурет салу үйірмесіне
қатысамын.

Іс-тігу үйірмесіне қатысамын.

“Есіл ауданы Петровка орта мектебі”
Мемлекеттік мекемесі

Ғылыми жоба тақырыбы “Аққу-киелі құс”

Орындаған: За сынып оқушысы

Тиышбаева Аққу

Ғылыми жетекшісі: сынып жетекшісі

Жакенова Р. А.

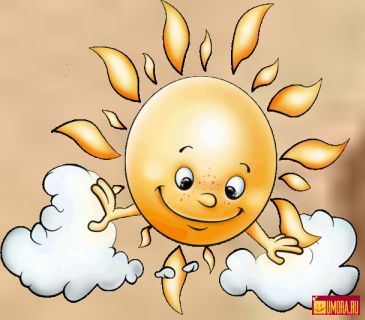
Зерттеудің міндеті

*Киелі құс-аққу, оның түрлері,
көбеюі, тыныс-тіршілігі
туралы мағлұмат беру.*

ПРАКТИКАЛЫҚ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ:

Бұл мәліметтерді дүниетану пәнінде және сыныптан тыс іс-шараларда пайдалануға болады.

Оқушылардың пәнге деген танымдық қызығушылығы артады.

- **Жоспарлау;**
- **Аққулар туралы мәлімет жинау.**
- **Ақпаратты жалпылау кезеңі;**
- **Алынған нәтижені көрсету кезеңі.**

ЗЕРТТЕУ ӘДІСТЕРІ

*Ауызша, салыстыру, талдау.
Ғаламтордан мәлімет жинау.
Жинақталған материалдарды
жүйелеп, саралау.*

КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕ

*Зерттеу тұжырымдары
“Аққу құстың” дүниетанымын
танып білуге көмектеседі, олар
туралы толық мағлұмат алады.
Оқушылардың дүниетану пәніне
деген қызығушылығы, ынтасы
артады.*

Аққулар

Аққулар - суда жүзетін ірі құстар.
Олар ақ және қара болады.

Аққу

Ақ қауырсындары

Мына аққудың ақ қауырсыны
және жарғақты табаны бар.
Жарғақтар аққудың тез
жүзуіне көмектеседі.

Үлкен қанаты

Жарғағы бар табаны

- Дүниесі: Жануарлар
- Жамағаты: Хордалылар
- Табы: Құстар
- Сабы: Қазтәрізділер
- Тұқымдасы: Anatidae (Анатидай)
- Кіші тұқымдасы: Anserinae (Ансеринай)

• **Аққулар** (лат. *Cygnus*) — қазтәрізділер) — қазтәрізділер отряды, үйрек) — қазтәрізділер отряды, үйрек тұқымдасының жеке туысына жататын өте сымбатты құстар. Қазақстанда аққудың (*Cygnus*) үш түрі: сұңқылдақ аққу, сыбырлақ аққу, кіші аққу кездеседі.

Салмағы 5-10 кг,
ең ірісі 13 кг-ға
жетеді. Қанатын
жайғандағы
ұзындығы
150-180 см.
Тіршілігінің көп
уақытын суда
өткізеді, жақсы
жүзеді, бірақ сүңги
алмайды,
құрлыққа сирек
шығады.

Аққу жұп құрып тіршілік етеді. Ұясына (су жағалауындағы өсімдіктердің арасындағы) 3-7-ге дейін жұмыртқа салады, оны көбіне аналығы басады. 19-20 күнде ширақ балапандар шығады, оларға жұптасып қамқорлық жасайды. Жылына бір түлейді. Ересектері су өсімдіктерімен, кейде судағы омыртқасыз жәндіктермен, ал балапандары су жәндіктерімен қоректенеді.

Аққудың алты-жеті түрі бар, оның бесеуі Солтүстік жартышарды мекендесе, біреуі экватордың оңтүстік бетін қоныс етеді. Қазақстанда мекендейтін екеуі – сыбырлақ мекендейтін екеуі – сыбырлақ және сұңқылдақ мекендейтін екеуі – сыбырлақ және сұңқылдақ аққулар. Кіші аққу тундрадан қыстайтын жерлеріне ұшқан кезде Қазақстанда кездеседі.

Шипун-аққулары
наурыз айына 5-10
жұмыртқа алып
қалады да, ұрғашысы
оны 5 аптада басып
шығарады. Сол
уақытта ата аққу
ұрғашысы мен
көгілдірлерін қорғап
жүреді. Сонымен
қатар, ата аққулар
осы уақытта
ұрғашыларын
ауыстырып та
отырады.

Аққу үш-төрт жасқа дейін аққа емес, сұр қу (егер осылай айту мүмкін болса) боп өседі. Түсі көктен, көгілдірден гөрі күлге не шаңға аунатып алғандай сұрғылттанып тұрады. “Бесік баласы бес түлейді” деген мақалға сай ол да үш-төрт түлеп барып, шын аққуға айналады.

Қара аққу болады..

Аққуды қазақ халқы ежелден қастерлеп, бақыттың бастамасы, жақсылықтың жаршысы, пәктіктің, сұлулықтың белгісі деп есептейді, әрі киелі құс төресі санап, оған еш уақытта оқ атпайды. Аққудың аталығын “саһар”, балапанын “көгілдір”, мойнын “сунғақ” деп дәріптейді.

С.Сейфуллиннің “Аққудың айырылысуы”, М.Мақатаевтың “Аққулар ұйықтағанда”, Қорқыт бабаның, Қожеке Назарұлының, Тоқа Шаңмаңұлының, Ықылас Дүкенұлының, Н.Тілендиевтің т.б. “Аққу” күйлері, Б.Аюхановтың “Аққу биі” халқымыздың аққуға деген сүйіспеншілігінің белгісі болып есептелінеді. Аспан әлеміндегі шоқжұлдыздың бірі “Аққу жұлдызы” деп аталады.

Сен білесіңбе?

- Аққулар – өте ақылды құстар. Олардың есте сақтау қабілеті жақсы жұмыс жасайды. Сол арқылы олар өздеріне жасалған жамандық пен жақсылықты үнемі ажырата алады.

Аққулар бір-бірімен қалай тілдеседі?

- Аққулар бір-бірімен тілдесіп, бірін-бірі шақыру үшін көптеген ым мен ишараларды меңгерген. Олардың сондай дауыстары ашық аспан астында күшіктің үргені секілді естілсе, кейде мияулағандай дыбыс шығарады

Аққулар немен қоректенеді?

- Аққулар жабайы табиғатта жәндіктермен, кіп-кішкентай балықтармен және бала бақалармен қоректенеді.

Аққуларда неше мойын омыртқа бар?

- Басқа құстарға қарағанда аққулардың мойындары ұзын болады. Сондықтан оларда 23 мойын омыртқа бар.
- Аққулардың денесінде 23 000 шамасында құс жүні бар.

Аққулардың өмірі.

- Арнайы күтіммен хайуанаттар бағында өмір сүретін аққулар 30 жасқа дейін өмір сүреді.

КҮНДЕЛІК

№	Жұмыс мазмұны	Зерттеу әдістері
1	Жоспар құру.	
2	Кітаптардан аққу құс туралы мәлімет іздеу.	Іздеу, оқу, жазу
3	Ғаламтордан ақпарат қарау.	Оқып танысу, дәптерге енгізу
4	Жиналған мәліметтерді жүйелеу, қорытындылау.	Салыстыру, саралау, жинақтау.
5	Презентация жасау	жинақтау
6	Алған мәліметтермен сыныптастарды таныстыру	Көрсету, әңгімелеу

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі, ғаламтор ресурстары:

- Жануарлар әлемінің Үлкен Атласы, Алматы кітап, 2001 жыл
- Ол кім. Бұл не: Төменгі сынып оқушыларына арналған 3 томдық энциклопедиясы. 1987 жыл.
- Мир животных. Игорь Акимушкин. «Мысль» баспасы, 1989 жыл
- Материктер мен елдерде, «Мектеп» баспасы, 1993 жыл
- <http://kk.wikipedia.org/wiki>
- [Презентация на тему животный мир Евразии](#)
- <http://www.mirgeografii.ru/wp-content/uploads/2012/01/evrasia.zip>
- <http://yandex.kz/yandsearch?p=2&text=kz>
- http://anime.toppik.ru/photo/multiki_multifilmy/animacii_dlja_prezentacij_skachat/21-0-502
- <http://www.proshkolu.ru/user/svetik1965/folder/186655/>
- http://dompolnajachasa.at.ua/publ/prezentacii_powerpoint_zhivotnye/
- <http://www.ebirds.ru/bird/104.htm>
- http://naturelight.ru/show_photo/34236.html
- <http://logo-naki.ru/content/view/2022/14/>
- http://leyla.ucoz.ru/publ/animashki/pticy_kuslar/51

Рахмет!!!

